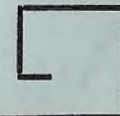
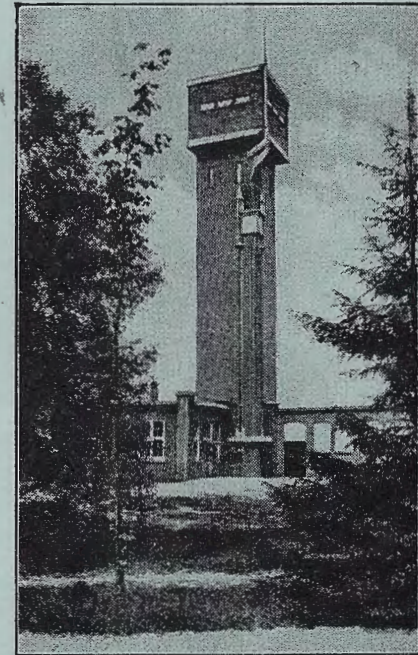

ONZE JONGENS

MAANDBLAD VAN
„VALKENHEIDE”

ONZE JONGENS

MAANDBLAD VAN „VALKENHEIDE”

OPVOEDINGSGESTICHT VAN WEGE DE NED. HERV. KERK
ONDER REDACTIE VAN DEN DIRECTEUR

TELEF. INTERO. NO. 7

- MAARSBERGEN

- GIRONUMMER 51766

BESTUURSLEDEN :

Mr. S. J. HOGERZEIL, 's-Gravenhage, Waarn. Voorzitter.	Ds. M. VAN GRIEKEN, Rotterdam.
Mr. J. Æ. A. LISMAN, 's-Gravenhage, 2e Voorzitter.	H. J. DE GROOT, 's-Gravenhage.
A. B. C. DUDOK DE WIT, Amsterdam, Vijgendam 2, Secretaris.	Ds. M. HEFTING, Elst (O.B.).
Jhr. F. HOOFT GRAAFLAND, Amsterdam, Heerengracht 420, Penningmeester.	Dr. J. DE MOL VAN OTTERLOO, 's-Gravenhage.
Ds. J. BARBAS, Hengelo (Gld.).	Dr. H. SCHOKKING, 's-Gravenhage.
Jhr. Mr. C. DEDEL, 's-Gravenhage.	Jhr. Q. J. VAN SWINDEREN, Loosdrecht.
	Ds. F. TAMMENS, Oostwold.

Directeur: D. NOORDAM.

Kroniek.

Druilerig druipt de nattige sneeuw uit de dichte grauweheid, welke daar troostloos op een paar honderd meter hoogte om de aarde is gelegd.

Klein en benepen lijkt de wereld daarbuiten ...

Lijkt ze slechts?

Is ze zoo niet?

Er is opzien gewekt door de harteloosheid van een paar patroons, die hun knechten, welke op den roep van hun land kwamen, om door „herhalingsoefening” de waarde van strijdbaar man niet te verliezen, bij terugkeer niet meer namen in het werk, waar hun plaats door anderen was bezet.

Wat verbittering moet er groeien in het hart dier plichtsgetrouwen, die voor hun goeden burgerzin worden gestraft met verlies van hun bestaan.

Menschen van goeden wille, maar van beperkt inzicht, hebben reeds vertoogen gericht tot de Regeering, dat dergelijk handelen moest worden verboden en gestraft.

Zoo zelfzucht door wet en gebod kon worden gebannen, ... wat vruchtbaar wetgevenden arbeid waren wij wachtende .....

Zelfzucht?

„Ja,” zoo redeneerde heftig een „man van het vak”, „jongens plaatsen. Ja, ja ... Wat voor loon kun je maken? Is het niet schandelijk, dat je jongens van 19 of 20 jaar plaatsen kunt ... mits je er vrede mee hebt, dat ze een paar gulden per week ontvangen terwijl ze staan op de plaats van een volwassene.”

„Nou, nou,” protesteerden we.

Ja zeker! Zeg ik de waarheid niet? Wordt er van de omstandigheid dat we met onze gestichtsjongens zitten niet grof misbruik gemaakt?

We moesten erkennen.... ja — daar zijn patroons, die....

Ja — er zijn patroons, die van den overvloed der arbeidskrachten misbruik maken, door bij de kleinste fout er een jongen uit te trappen. De liefde om te leiden, het geduld om te leeren is weg en onze jongens zijn het slachtoffer," zoo somberde mijn klagende collega voort.

Weer wilden we ons verzetten, maar in ons was toch ook de overtuiging, dat het voor den jongen uit het gesticht een kwade tijd is en hij heel snel zich moet kunnen aanpassen of.... hij gaat er uit. Hij moet menige opmerking rustig verdragen, of.... hij gaat er uit. Hij moet een extra karweitje na bezetten tijd met gewilligheid verrichten, of.... hij gaat er uit!
Ja — grauweheid hangt om de wereld....

Wanneer zwarte schaduwen zich over de wereld werpen, moet er toch fel licht wezen, dat hen wekt?

Misschien zeggen we het zóó niet goed en ware het beter beweren; wanneer er donkere banen liggen over onze oude wereld, dan moeten daartusschen toch strooken liggen van louter licht. We zouden toch anders de donkerheid niet ontdekken.

En die lichtende lijnen loopen ook nu als gouden glinsteringen door ons wereldbeweeg!

We hebben vroeger wel eens klacht geuit — wanneer men ouder wordt, wordt klagen als onvruchtbaar meer geschuwd en min gedaan! — we klaagden dan vroeger wel eens over de schaarschte aan goede pleeggezinnen. Vooral zulke pleegouders, welke een kind namen uit liefde en niet louter om het verpleeggeld, meenden wij nooit te ontdekken.

We zullen dit nu nooit weer zóó zeggen.

„Mijnheer”, zoo komt Marinus aankondigen. „Zaterdag is het voor 't laatst. Het werk is af en voorloopig heeft de baas niets meer.”

„Zoo kerel, dat ziet er niet te best uit,” was ons oordeel.

„Mag ik nog een week blijven in mijn kosthuis, mijnheer? Ik kan dan nog eens zoeken naar werk,” vroegde hij.

Natuurlijk kreeg hij zijn week, maar waarschuwend hoorde hij ons toch zeggen: „Je begrijpt zelf wel, Marinus, dat kan niet te lang duren: geen verdienste, wel verteringen... dat zijn we gauw moe.

Marinus begreep.

Hij heeft met ijver gezocht en — niet gevonden.

„Nog één week,” kwam hij wederom pleiten.

De jongen had zijn best gedaan. De gang, terug naar het gesticht was dus wel héél zwaar — Marinus kréég voor de

tweede maal: één week.

Die tweede week werd besteed op de oude wijze: op de fiets ieder bouwwerk af en overal vragen. Doch overal — tevergeefs.

Daar begon de derde week... zonder werk.

We wilden waarschuwen: Marinus dat gaat niet, maar....

Daar kwam in den laten avond Marinus aan mijn deur.

„Werk?” vroegde ik verwachtingsvol.

Hij schudde echter het hoofd: „neen — mijnheer, er is niets te krijgen. Maar mijn pleegvader is bij mij. Hij zou u graag even spreken.”

Pleegvader, die bescheiden zich wat achteraf had gehouden, kwam binnen.

„Mijnheer,” zoo zeide hij, „mijn vrouw en ik vinden het allebei zoo náár, dat Marinus weer naar het gesticht zou terug moeten.”

„Dat vind ik zelf voor den jongen óók onprettig,” verzekerde ik.

„Nou, mijnheer, waarom zoudt u hem dan wegnemen. Laat hem dan stil bij ons blijven,” verzocht vader.

„Maar, beste Kloppers, dat kan je toch wel begrijpen. Wij kunnen wel eens een paar weken verpleeggeld betalen al wordt er niet verdiend, maar je begrijpt toch wel, dat is met een paar weken ook afgeloopt. We hebben er zoo véél,” verzekerde ik nog wat krachtig, om elk verder pleiten bij voorbaat als nutteloos aan te kondigen.

„Ja mijnheer, dat begrijp ik wel,” hernam vader. „Dat hebben mijn vrouw en ik wel besproken. Maar we hebben gezegd, zoolang als ik zelf niet op de keien kom te staan, kunnen we nog wel eten, al hebben we van Marinus niets. En daarom wilden we graag hem houden zonder vergoeding. Hij krijgt wel weer eens werk, mijnheer,” verzekerde de man nog, toen we door zulk een aanbod getroffen, met ons antwoord wat draalden.

We hadden niet veel meer te praten.

Drie menschen gingen — elk op zijn wijze gelukkig! — hun huiskamer zoeken.

Zes weken waren nu werkloos reeds verstreken.

We waren verbaasd, dat nog geen bericht van beëindiging dezer overeenkomst ons werd aangezegd en toen we opnieuw den pleegvader kregen aangediend was er maar één gedachte: nu is het uit!

Toch — daarover kwam Kloppers niet spreken. „Mijnheer,” zoo zeide hij, „dat leegloopen is verdrietig voor den jongen en langs de straat slenteren deugt nergens toe. Nu is hij zoo hier en daar bij een paar kennissen bezig met een klein karweitje. Dat geeft hem wat afleiding. Hij werd onder dat niets doen zoo moedeloos en voor zich zelf vervelend, zoodat hij zei „ik ga maar terug naar de hei.” Maar nou is hij een paar dagen

bezig met zoo'n paar kleinigheden en nou knapt hij weer heelemaal op. Ik wilde u dit even komen zeggen, omdat u gezegd had, dat de leeglooperij niet te lang mocht duren."

We hebben vader Kloppers gerustgesteld en gezegd, dat wij Marinus nog gerust wat bij hem zouden laten.

Zooveel belangelooze zorg, zoo liefderijk handelen, zagen we zeer zelden!

Vader Kloppers en zijn vrouw waren toch niet de eenige, die een warm hart toonden voor hun pleegkind.

Ook Piet kwam „zonder”.

Ook hem hing boven het hoofd: terugkeer naar het huis op de hei.

Voor hem echter kwam een advocate in de gedaante van zijn pleegmoeder het pleit voeren. Het verloop was als bij Marinus.

Twee jongens week aan week te eten gegeven, moederlijk verzorgd en vaderlijk geleid en dat alles om Godswill!...

Dan doen we toch wel héél verkeerd met al maar te klagen over de donkere tijden, waarin we leven!

Marinus en Piet hebben beiden weer werk gevonden. Nog nooit zijn ze dáármee zoo gelukkig geweest!

Want er was hartelijk verlangen om aan die menschen „die zoo goed voor je waren” weer loon thuis te brengen en vergelding te doen!...

Van goede menschen gesproken!

We leefden in de dagen van Sint Nicolaas en — we hadden in het Novembernummer van ons blaadje daarover met geen woord gerept. Was dat wel goed?

Hadde ik niet moeten herinneren aan die vele jongens, welke temidden van de weelde der overigen zouden zitten met leege handen en dáárdor — het zijn nog kinderen! — met een leeg hart?

Hoe beschamend was de uitkomst!

Van vele zijden ontvingen we ondubbelzinnige bewijzen van medeleven met onze knapen.

De School voor K. en O. te Rotterdam, voor ons mooi werk warm gemaakt door haar Leeraar, den Heer Bandel, gedacht onze „vergetenen” en zond aardige en nuttige geschenken, zoo verrassend, dat Dirk — één van de gelukkigen — aan Sinterklaas bericht:

„Ik had niet gedacht, dat u aan mij zou denken, want ik ben hier nogal ondeugend. Maar dat bent u vast vergeten, want anders had u mij wel overgeslagen. Maar als u het volgend jaar terugkomt dan hoop ik, dat ik niet meer ondeugend zal wezen.”

Gelijk het Dirk ging, ging het velen onzer vrienden. Ongeacht toch bedacht geworden.

De dames I. en B., die zoo heerlijk, zoo hartelijk ieder jaar weer voor versnaperingen zorgen, lieten ook nu zich niet onbetuigd en maakten vele jongens een oogenblikke héél gelukkig.

Mevr. L., die hoopte met haar zending „misschien een paar jongens gelukkig (te) maken” moge er zich van verzekerd houden, dat zij daarin is geslaagd!

Niets belemmert de opvoeding meer dan een mismooide stemming van den pupil. Het gevoel „geen mensch te hebben, die aan je denkt” maakt onvatbaar voor elke verheffing. De gaven van den goeden Sint waren evenzoo vele stralen van een vriendelijk zonnetje, dat het jongenshart onspelen kwam en ontsluiten deed.

Even — héél even, een flits van echt geluk! ... „ze hebben ook aan mij gedacht!”

„Ik hoop, dat de jongens, niettegenstaande den moeilijken tijd een prettig St. Nicolaasfeest zullen hebben,” voegde Mevr. W. als zegenwensch bij haar vriendelijke gift.

Die wensch is ten slotte vervuld!

Voor de drie en twintigste maal maakte ik het Sinterklaasfeest in ons huis op de heide, mede: nimmer nog vond ik het zóó goed geslaagd als deze maal. In alle groepen hadden de jongens hun uiterste best gedaan om Sint Nicolaas waardig te ontvangen en hem met een goeden indruk van hen en hun groep „naar Spanje” te doen vertrekken.

Voor den opvoedend-ambtenaar, die pogen moet, ieder jaar weer, om den goeden Grijsen op origineele wijze te ontvangen, is het een moeilijk vraagstuk telkens iets te bedenken, waaraan de jongens gedurende een paar weken met groote liefde bezig zijn en dit op den grooten avond dan zoo te doen opvoeren dat „het publiek” — een groote schare belangstellende gestichtsbewoners, welke van zaal tot zaal den grijsaard volgt op zijn weldoenerspad — met belangstelling kan waarnemen en naar waarheid getuigen: „het was in groep X héél aardig!”

Onze mannen waren dit jaar wel bijzonder geslaagd en zoowel het schooltjespelen van de kleinere jongens, als het schaaktoernooi Aljechin—Euwe der grooteren, was belangwekkend.

Nu gaan we het groot gebeuren van den Kerstdag tegemoet. Met blij verwachten!

Gevraagd ?

Gevraagd . . . . .

Jo, een jongen van goeden wille, die daaglijks zijn best doet om te overwinnen wat hem altijd den baas was gebleven en daaglijks zich beijvert om aan te vullen, wat hij vroeger te kort is gekomen, komt op mijn bureau en vraagt: „Mijnheer, hebt U ook een woordenboekje voor mij. Ik stuit telkens op vreemde woorden, waarvan ik de beteekenis wel graag wil weten.”

„Ja, ik zal je graag helpen Jo, maar — even geduld nog: ik moet het zelf zien te vinden.”

Vertrouwend is Jo heen gegaan in het zeker weten: ik krijg mijn woordenboekje, want de directeur heeft het beloofd.

Wie wil helpen ?

Gevraagd . . . . .

Mijnheer K, een ambtenaar vol idealisme, die daaglijks zijn best doet, om de jongens te geven, wat ze noodig hebben voor lijf en leven, komt op mijn bureau en zegt: „Mijnheer, nu moest u mij in mijn zaal nog geven een klein orgeltje, dat ik met mijn jongens zoo eens echt gezellig en zoo eens lekker frisch zingen kan. In andere groepen hebben ze dat ook en ik merk wel, daar zit wat goeds in.”

Ja, ik zal je graag helpen, mijnheer, want ik weet, dat doet goed werk, wanneer we in de groepen wat zingen en goede muziek maken, maar — even geduld: ik moet het zelf zien te vinden nog.

Voldaan is mijn ambtenaar heen gegaan in de stellige overtuiging dat hij straks in zijn zaal midden tusschen zijn twintig jongens een orgel heeft staan, want — de directeur heeft het hem beloofd . . . . .

Wie wil helpen ?

Gevraagd . . . . .

Ons werk, in wezen vol stralende heerlijkheid, die echter telkens verschaduwd wordt door grauwe zorgelijkheid van allen dag, komt zonder kloppen mijn bureau binnen en zegt: „ik moet een jongen man hebben, voldoende persoonlijkheid om zich zelf te blijven, hoewel hij zich geheel geeft; één, die jongens weet te leiden, omdat hij zelf goed geleid wordt; een man vol breede belangstelling en immer trouw in zijn zorgen, niets vergetend dan alleen zich zelf.”

Met instemming heb ik geknikt en begeerig gezegd: „Ja, die zàl je hebben, maar — even geduld nog, ik zoek zoo verlangend . . . . .

Wie kàn helpen ?

Kerstfeest.

Onze Nicolaï” zond aan vele Valkenheide-vrienden een circulaire, die we gaarne hier overnemen, omdat zij den geest en de behoefte van ons werk in treffende bewoordingen doet spreken.

L S.

Denk aan allen, die armer en ongelukkiger zijn dan Gij !

In de gestichten der verstootten jongens ver van het volle, bonte leven hun eenzaam bestaan.

Wanneer St. Nicolaas straks met zijn goede gaven wat blijdschap brengt, zouden we ook de jeugd in het gesticht graag een weinigje van die vreugde willen doen smaken.

Wanneer straks het Kerstfeest getuigen komt van Hemelsch Licht over een donkere wereld, zouden we ook een weinig licht willen doen stralen in de donkere levens van de verstoottenen in het gesticht.

Bijna 200 verpleegden van „Valkenheide”, ver van huis en haard, vragen U hen te gedenken, opdat ook zij enkele uren van vreugde mogen hebben bij de blijde ervaring, dat er ook aan hen wordt gedacht.

Gedeelde vreugde doet dubbel genieten !
Bij voorbaat vriendelijk dank.

De uwe voor de Jeugd,

A. C. NICOLAÏ, Ambtenaar „Valkenheide”.

**Statistiek der verpleegden.
Toestand op 30 November 1935.**

Verpleegd in de Stichting:		
Regeeringsjongens	127	
Pupillen van „Valkenheide”	17	
Van andere Vereenigingen	17	
Kinderrechterjongens	18	
Voor particuliere rekening	1	180
Elders geplaatst onder ons toezicht:		
Regeeringsjongens	46	
Pupillen van „Valkenheide”	3	49
Totaal der ingeschrevenen:		
Meerderjarig geworden	811	
Teruggegeven aan Ouders, Voogden of Regeering	58	
Overleden	11	880
Totaal opgenomen sedert de opening van „Valkenheide” op 4 Oct. 1912 (hoogste stamboeknummer)		1109

Giftenlijst.

In hartelijken dank ontvangen in de maanden October en November 1935:

Door de Administratie:

van Particulieren: FIKA te A. f6; Mevr. P. J. S.—v. N. te H. f1,50; coll. Ouderav. Zond.school L./V. te U. f15; Mej. D. D.—N. te Dr. f3,75; N. N. te M. f25; Wm. B. te R. f5; Mevr. L. te 'sGr. f5; Ds. K. J. te E. f5; W. L. te 'sGr. f12,50; Giften in natura;

van Nederlandsch Hervormde Gemeenten: IJmuiden f41,25; Hempens (Fr.) f5; Chaam f5; Katwijk a/Zee f10; Hengelo (Gld.) f10; Biezeling f4; Baarn f10; Stadskanaal f5; Waalwijk f7; Garsthuizen f5; Zeerijp f2,50; Laren (Gld.) f9,88.

Door bemiddeling van den Heer A. C. Nicolaï, Veldheimlaan 47 te Zeist:

Van Particulieren: J. J. K. te D. f0,50; Mej. M. E. B. te H. f2,50; Str. te Oost. f5; Mej. L. te D. f10; G. H. L. Bar. v. H. te B. f5; A. v. d. W. te A. f10; S. A. St. te B. f5; Spreiverl. te Vl. f25,50; Busje M. O. te IJss. f10; Busje 644 f1.

Van Comité's: 's Gravenhage f37,46 en f39,34; Scheveningen f31,61 en f46,32; Enschede f23,53 en f15,63; Warnsveld f3 en f5; de Klundert f5,36; 's Heer Arendskerke f12,61; Zevenaar f11,50.

Vriendelijk wordt verzocht adresveranderingen, benevens eventueele onjuistheden in de bestaande adresseeringen, steeds op te geven aan de:

Administratie „Valkenheide” te Maarsbergen (Utr.).